

Dr. Hatvani Szabó János

A külföldi tőke bejövételéről

A privatizáció egyik kényes és sok indulatot felkavaró kérdése, vajon hasznos vagy káros beengedni a külföldi tőkét a nemzetgazdaságba, és engedni, hogy a vállalatokban tulajdont szerezzen.

Az állami vagyonkezelőknek és így az Állami Vagyonügynökségnek is alapvető feladata öröködni, hogy a privatizáció valódi gazdasági rendeltetésének megfelelő módon és tartalommal valósuljon meg, vagyis azokat az eredményeket hozza a gazdaság és vele a társadalom számára, amelyekért e tulajdonváltás történik. Lehetőségeink szerint ennek megfelelően kell irányítanunk, de legalább is befolyásolnunk a tulajdonszerzéseket és benne a külföldi tőke behatolását.

- Itt olyan szempontokat kell érvényre juttatnunk, mint
- hogy egészséges arányok alakuljanak ki a külföldi és a hazai tulajdonosok között,
 - a külföldiek tulajdonszerzésénél olyan vevő kezére adjuk a hazai termelővagyont, aki segíti a magánkézbe került vállalat – és ezzel közvetetten – a magyar gazdaság teljesítőképességének javítását, aki modernizálja a megvett céget, friss tőkét, jó menedzsmentet és lehetőleg a piacrajutást segítő kapcsolatokat is hoz a tulajdonába került vállalatnak,
 - egészséges arányok jöjjenek létre a nagytőkések és a kistulajdonosok között,
 - a tulajdonszerzéssel megteremtődjék egy széles, erős polgárság kialakulásának gazdasági alapja,
 - a magánkézbe került vállalatok olyan új tulajdonosok kezére jussanak, akik ott számottevő fellendülést hoznak. Nyilvánvaló, hogy a jól működő vállalatok teremtik meg és tartják fenn a gazdaságban a konjunktúrát, s ezek tudnak olyan foglalkoztatottságot biztosítani, ami jótékony hatással lehet a munkanélküliség visszaszorítására.

A külföldiek tulajdonszerzésével szemben gyakorta emlegetett kifogás, hogy a külföldi tulajdonos nem az ország javát szolgálja, hanem saját érdekeit követi, és ennek rendeli alá magyarországi vállalatát is. Ez tagadhatatlanul így van – azonban ez ugyanígy igaz a magántőke minden formájára, legyen az külföldi vagy hazai. A tőkének az a természete és az a feladata, hogy saját hasznát keresse, és az önzetlen tőke olyan, mint a vegetáriánus oroszlán: hamar

kihullik a versenyből. Arra kell ügyelnünk, hogy olyan tőkéseknek engedjük át vállalataink tulajdonjogát, akiknek érdekei kielégítő mértékben egybeesnek gazdaságunk érdekeivel. Az amúgy oly gyakran kárhozottat zártkörű pályázatok éppen azt a célt szolgálják, hogy cégünket ne tudják olyan befektetők megvenni, akik a cégnek nem a működésében, hanem leállításában vagy éppen kirablásában lennének érdekeltek.

Aligha kell bizonygatnunk, hogy vállalataink túlnyomó többsége komoly felújításra szorul: friss tőkét, korszerű vezetési és termelési rendszereket, modern eszközöket igényel, s ha ezek mind megvannak, még mindig kellene olyan partnerkapcsolatok, melyek révén a vállalat az áruít be tudja vinni a ma igen csak nehezen elérhető külföldi piacokra. Ehhez pénz kell – rengeteg pénz és még annál is több – az pedig nekünk nincs. Egyes vállalataink helyzete olyan, mint a szegény, ám tisztességes lányé egy romantikus polgárnegyben: tisztes szándékú és tehetős kérőt kell találni számukra.

A magyar privatizáció egyik jellemzője, hogy ezen a privatizációs piacon mindennekfelett a vevőké a meghatározó szerep. Kitüntetett jelentőségük semmiképpen sem annak köszönhető, mintha valamilyen politikai vagy gazdaságpolitikai döntés elhatározta volna, hogy a privatizációs folyamatban a vevőknek juttat kitüntetett pozíciót. Ilyen döntés nem született és márcsak azért sem született, mivel ez technikailag is értelmetlen és lehetetlen volna. Természetesen lehetségesnek látszik tulajdonosokat egyszerűen kijelölni, de semmilyen erőhatalommal nem lehet elérni, hogy az így kiválasztottak akarjanak és képesek legyenek valódi tulajdonosként viselkedni. Ez a helyzet annak következménye, hogy a magyar privatizációs piac keresleti és kínálati viszonyai között a tulajdonváltás útjában álló legszűkebb keresztmetszetet azoknak a tényleges tulajdonos-szerző képessége, illetve hajlandósága jelenti, akik a maguk tulajdonába vehetnek az állam vállalkozói vagyonának privatizálandó elemeit. Nyilvánvalóan hiába akarja az áll-